

HECE

MART 2021

DOSYA

2020'de Şiir ve Günümüz Şiiri II

AYIN SÖYLEŞİSİ

Arif Ay ile Yeni Kitaplarına Dair

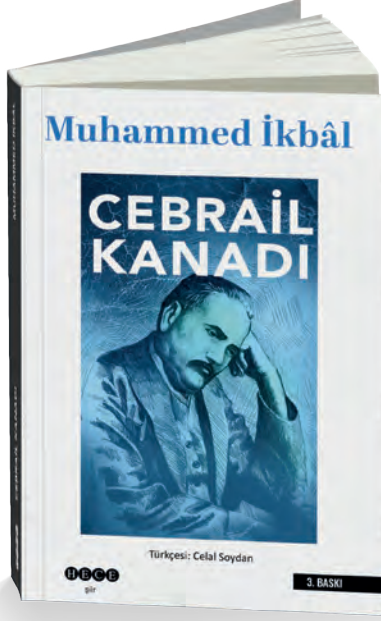
YAZI

İbrahim Demirci / İstiklâl Marşı'nı
Evrensel Kılan İlke: Hakka Tapmak

Rasim Özdenören / Ömer Aksay / Ali Sali /
Mehmet Aycı / Vural Kaya / İbrahim Yolalan /
Mehmet Mortaş / Vasfettin Yağız / Emre Öztürk
/ Halil Güney / Ahmet Tepe / Emre Demir
Yavuz Balı / Tahacan Karahüseyin / Davut Güner
/ Erhan İksamuk / Durmuş Beyazıt / Kenan Yusuf
/ Mahmut Hatunanaoğlu / Mevlâna Celâleddin /
Mehmet Narlı / Ali Galip Yener / İbrahim Eryiğit /
Leyla Arsal / Zeynep Sati Yalçın / Arif Ay / Şeyma
Subaşı / Mehmet Solak / Murat Güzel / Mehmet
Özger / Ethem Erdoğan / Hüseyin Akın / Murat
Üstübal / Mehmet Tepe / Aziz Kağan Güneş /
Mehmet Yılmaz / Yusuf Aydoğdu / Bilal Can
/ Bayram Zıvalı / Kaan Eminoğlu / İbrahim
Demirci / Turgay Şafak / Şeyma Karaca Küçük /
Mustafa Uçurum / İsmail İrmacık / Faruk Uysal
/ Mustafa Kara / Tunay Özer / Hasan Aslan /
İshak Aslan / Âtîf Bedir / Hayrettin Durmuş

291

Cebraîl Kanadı

Muhammed İkbâl

Şiir, 204 Sayfa

Eğri yürüyorsa yıldızlar, sema senin mi yoksa benim mi?
Dünya tasası neyime? Dünya senin mi yoksa benim mi?
Aşk hengâmelerinden eser yoksa mekânsızlığında
Hata kimin Allah'ım! Ora senin mi yoksa benim mi?
Ezel sabahı inkâra nasıl cüret etti o İblis?
Ben nereden bileyim. O sırdaş, senin mi yoksa benim mi?
Muhammet senin, Cebraîl senin, Kuran da senin ama
O tatlı sözler kimin tercümanı? Senin mi yoksa benim mi?
İşte bu yıldızın parlıtıyla dünyadaki aydınlık
Toprak varlığın çöküşünün zararı senin mi yoksa benim mi?

AYLIK EDEBİYAT DERGİSİ YIL:25 SAYI:291 MART 2021

ISSN 1301-210X

HECE

MART 2021

291

K künye

HECE

AYLIK EDEBİYAT DERGİSİ

ISSN 1301-210X

YIL: 25 **SAYI:** 291

Mart 2021 (Her ayın birinde yayımlanır.)

Yayın Türü: Yerel Süreli

Hece Yayıncılık Ltd. Şti. Adına Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü:

Ömer Faruk Ergezen

Genel Yayın Yönetmeni

Rasim Özdenören

Yayın Kurulu

Âtîf Bedir, Cafer Haydar, Faruk Uysal, İbrahim Demirci

Yönetim Yeri

Konur Sk. No: 39/1 Kızılay/Ankara

İletişim

Tel: (312) 419 69 13 Fax: (312) 419 69 14 P.K. 79 Yenişehir/Ankara

www.hece.com.tr

e-mail: hece@hece.com.tr

twitter.com/hecedergi

facebook.com/hecedergisi

Son Okuma: Âtîf Bedir, İbrahim Demirci

Teknik Hazırlık: Hece

Kapak: www.sarakusta.com.tr

Baskı: Emsal Matbaa Tanıtım Hizmetleri San. ve Ltd. Şti

2021 Yılı Abone Bedeli:

Yıllık: 330 TL.

Kurumlar İçin: 840 TL.

Hece+Heceöykü: 480 TL.

(2021 Yılı Dergi Aboneliğine 2021 Özel Sayıları Dâhildir)

Yurt Dışı: 150 Euro

Posta Çeki: 149582

Hece Basın Yayın Ltd. Şti.

Gelen yazılar yayımlansa da yayımlanmasa da geri verilmez.

İlkelerimize uymayan ilanlar alınmaz.

Baskı Tarihi: 28.02. 2021

İÇİNDEKİLER

ÖNYAZI

Rasim Özdenören / Güneş Altında Bir Nokta / 5

ŞİİR

Ömer Aksay / Aşk Havzasından Haykırışlar / 7

Ali Sali / Sineni Kavuran Hava / 10

Mehmet Ayçi / Gönderilmeyen 26 / 11

Vural Kaya / Gırtlığımda Bir Kıymık Var Seni Orada Tutan / 12

İbrahim Yolalan / Kortej / 13

Mehmet Mortaş / Ağırlığınca / 15

Vasfettin Yağız / Karbon Nötr / 16

Emre Öztürk / Bana Çok Uzak, Sana Çok Yakın / 17

Halil Güney / Bakır / 18

Ahmet Tepe / Aşk Gibi Işık Gibi / 19

Emre Demir / Vurgun Saatler / 21

Yavuz Balı / Ertesi Sonsuzluk / 22

Tahacan Karahüseyn / Mirâs / 23

Davut Güner / Şangirt / Suların Çağrısı / 24

Erhan İksamuk / Güneşlerinde Ölü Başaklar / 25

Durmuş Beyazıt / Gül Yetiştiren Adam / 26

Kenan Yusuf / Memurun Ölümü / 27

Mahmut Hatunanaoğlu / Sehiv Sebepleri / 28

ÇEVİRİ SAYFALARI

Mevlâna Celâleddin / Sen Gitme / 29

YAZI

Mehmet Narlı / Klişeye Karşı Necatigil / 30

Ali Galip Yener / Seküler Akli Eleştirmeye Doğru / 34

İbrahim Eryiğit / Turgut Uyar'ın Şiirlerinde Matematik / 40

Leyla Arsal / Türk Şiirinde Aklın Zihnin Halleri ve Aklın Kendisi İçin Sağaltım Haline Gelişinin İmgesi / 46

Zeynep Sati Yalçın / Modern Zamanlara Akan Trajedi ve Komedi / 54

AYIN SÖYLEŞİSİ

Arif Ay ile Söyleşi / Konuşan: Şeyma Subaşı / 59

DOSYA: 2020'DE ŞİİR VE GÜNÜMÜZ ŞİİRİ II

Murat Güzel / Türk Şiirinde Yenilik Arayışları: 2000-2010 / 65

Mehmet Özger / Yıkım Estetiği: Büyük Mukavva / 68

Ethem Erdoğan / Şiirde Gerçeklik, Neo Epik ve "Evliler İçin Kafa Kağıdı Sureti" / 72

- Hüseyin Akın** / Yağız Gönüller'in Teslimiyet Şiirleri: "Freud'un Göremediği Rüya" / **79**
- Murat Üstübal** / Orkestranın Yeni Sesi / **83**
- Mehmet Tepe** / "Gökyüzü Koşarken" ya da Yunus Karadağ Şiiri / **88**
- Aziz Kağan Güneş** / Yorgunluk Gölgesi: "Şiir Saçağında Dinlenmek" / **92**
- Mehmet Yılmaz** / Gökyüzüne Önsöz Yazan Bir Eski Dünyalı / **96**
- Yusuf Aydoğdu** / Kalbin ve Arayışın Odağında Leyla Arsal Şiiri / **101**
- Bilal Can** / Bir İlk Kitap: "Rahime'nin Yüz Görümlüğüne Ağıt" / **105**
- Bayram Zıvalı** / "Buradan Bakınca": Mehmet Tepe / **109**
- Vural Kaya** / Abdulhalik Aker'in Çıkış Kitabı: "Şehrin Şarklısı" / **115**
- Kaan Eminoğlu** / Kuşaklar / Kuşaksızlar ve 2010 Kuşağının Yükselişi / **118**
- İbrahim Demirci** / Yedi Askı Şiirleri Yeniden Türkçede / **122**
- Turgay Şafak** / Hâfız Divanının Yeni Bir Tercümesi Münasebetiyle / **124**
- Şeyma Karaca Küçük** / Şef Çevirmen Gurme Okur / T.S. Eliot ve Ezra Pound Şiirlerinin Çevirisi Üzerine Notlar / **128**
- Kaan Eminoğlu** / Madden Varlık Manen Yokluk Meselesi Olarak 2020 Yılında Edebiyat Ödülleri / **132**
- Mustafa Uçurum** / 2020 Yılı Dergilerinde Şiir / **135**

OKURYAZARIN NOTLARI

- İbrahim Demirci** / İstiklâl Marşı'nı Evrensel Kılan İlke: Hakka Tapmak / **141**

ŞİİR GÜNDELİKLERİ

- Ömer Aksay** / Şiire Dair Kaydedilen Notlar / **143**

PORTRE

- Mehmet Ayıcı** / Kendi Güzel Olunca / **146**

FİLM OKUMALARI

- İsmail Irmacık** / Ahlakın Kumaşı, Aklın Şirazesini / **148**

HECE POSTASI

- Faruk Uysal** / Celen Şiirler / **156**

Şiir Hali / **160**

ÇEŞİTKENAR

- Mustafa Kara** / Doğumunun 150. Yılında İbnülemin'in İlkeleri ve Son Asır Türk Şairleri / **162**

- Tunay Özer** / Ölmüş Bir Nar Ağacına Ağıt / **165**

- Hasan Arslan** / Mübarektir Çocuğun Babadan İlk İsteği / **166**

- Ramazan Dikmen Öykü Yarışması** / **169**

KİTAPLIK

- İshak Aslan** / Poetik ve Politik Bir Kültürel Çalışmalar Ansiklopedisi / **169**

- Âtîf Bedir** / Şiir Kuran Nesnelere / **174**

- Hayrettin Durmuş** / Kalbi Teyelleven Şair Türk Şiirinin 1990'lı Yılları / **176**

Rasim Özdenören

GÜNEŞ ALTINDA BİR NOKTA

“Boşların boşu, her şey boş. Ve güneş altında yeni bir şey yok.” diyor Kitab-ı Mukaddes (Eski Ahit: Vaiz başlıklı kitap).

Bu önermeyi güneş altında söylenmedik söz kalmadı diye algılamak da imkân dâhilinde.

Bir de Hz. Ali’ye izafe edilen bir cümle var: İlim bir nokta idi, onu cahiller çoğalttı, mealinde...

Bu iki önerme arasında gizemsel bir ilişki sezinliyorum...

Yeni bir şey yok veya söylenmedik söz kalmadı önermesini, şimdiye kadar söylenen her ne var ise eskiden söylenmiş idi diye anlayabiliriz.

Söylenen her şey eskiden söylenmiş ise sonradan söylenen, eskiden söylenenin tekrarı oluyor demektir.

Hatırlanmalı ki Tevrat’ın bu cümlesi binlerce yıl önce söylenmişti.

O günden bu yana söylenenler ise birbirini tekrarlıyor anlamına geliyor...

Bu önerme ile Hz. Ali’ye izafe edilen cümle arasında sezinediğimizi söylediğimiz bağlantı nerede?

“Nokta” ile kastedilen muhtemelen tek bir cümle veya tek bir kelime olabilir. Hz. Ali’ye izafe edilen sözün ona ait olduğu kabulünü doğru sayarak bir varsayım yürütürsek o bir tek kelimenin “Allah” olduğunu ileri sürmek akla yakın geliyor.

Veya kastedilen anlamın tek bir cümle olduğu kabulünden hareket edersek o cümlenin: “La ilahe illallah” (Allah’tan başka ilah yoktur) kelamı akla geliyor.

Gerçekte de ister tek bir kelime veya tek bir cümle ile ifade edilen hakikat, bu kelimedede veya bu cümlede gizli ise onların her birinin açıklaması ciltlere değil, kütüphanelere sığmaz.

Her açıklama bir yandan algıya yeni bir açıklık sağlarken bir yandan da yeni soruların ortaya çıkmasına, dolayısıyla yeni açıklamalara ihtiyaç hissettiriyor.

Hakikat bir tek kelimenin veya üç kelimededen ibaret bir

cümlenin içinde mündemiç olmasına rağmen, her açıklama, zincirleme olarak yeni soruların ve yeni açıklamaların yolunu açıyor.

Oysa açıklama getiren önermenin her biri zaten önceden açıklanmış bulunan bir önerme idi...

İmdi...

Dil öyle gizemsel bir varlık tarzını haiz ki açıklamanın yöntemi de çoklu olmaya açık. Şöyle ki açıklama nesir olarak dile getirildiğinde, bu, düz bir anlatım tarzını yeğleyebileceği gibi sanatsal söyleme de açıktır. Düz anlatımı nesir olarak kabul edelim. Hangi nesir? Bilimsel söylem mi, deneme söylemi mi? Roman mı? Sahne oyunları mı? Hangisi?

Veya manzum anlatım tarzının yeğlendiğini varsaydığımızda şiiri mi esas alacağız, destanı mı, manzum piyesi mi?

Plastik sanatların (resim, heykel, mimari vb.) anlatım tarzını da ifade imkânına dâhil edersek açıklama yönteminin yelpaze kanadı iyice genişlemiş olur...

Böylece Tevrat'ın söylemi ile Hz. Ali'ye izafe edilen cümlenin aynı noktada buluştuğunu anlamak kolaylaşır.

Güneş altında yeni bir şey yok ve ilim başlangıçta *bir* nokta iken onu cahiller çoğalttı...

Cahiller... Yani? Kim, o cahiller? Tek kelime ile: insan...

Ömer Aksay

AŞK HAVZASINDAN HAYKIRIŞLAR

1/

Bir yağmurun tarihi yanlış toprağa
dokunsa nehirler kurur.
Nehirler
kurumadan yetişsem...
Cennetin bağrından kopup gelen suyla
Cehennemi söndürmek için abdest alsam zindanda
elim bir meleğin eline değse de kapılsam gitsem.
Süt Nehri'ni, Bal Nehri'ni, Şarap Nehri'ni
arıyorum, gördünüz mü hiç?
Nerde büyük Su Nehri?
İlim Nehri, İrfan Nehri, Aşk Nehri, Hayat Nehri
kurumuş olamaz biz sürgündeyken.
Dünya Cenneti mi kurutacak onları?
Dünya Cenneti'nin nehirlerinde bentler mi kuruldu
büğetler, kanallar, köprüler, geçitlerle
yataklarına mı girdik bu taraftaki nehirlerin?
Balıklarını mı yok ettik?
Bize nehirleri bağlayan, bize nehirlerini açana
biz isyan ederek mi karşılık verdik?
Bu yol korkarım isyana çıkar!

2/

'Nîl-i Mübârek' diyordu Evliyâ Çelebi
etkisi kalben en güçlü nehir galiba Nil
yüzünden tek satır olsun okunmuyor
ve galiba bu yüzden
sudan sebeplerle ortalık fena karışacak.
Sadece Afrika'nın değil
bu dünyanın başını döndüren bir sihir
var bu yatakta "semâyı altına sermiş"
fakat bütün sepetler neden boş, bebek yok, hani bebek?
Bu nehre dalmak çocuğun bir ânda büyümesidir.
Hemen bağdaşacak
uzakla yakın arasında suyla sınanan çocuk
diş çıkartıp gemlerini galiba koparacak, dizginleri
zincirleri çocuk.
Elimdeki kitapla konuştuğumu sanıyorum
Nil
uzun bir şiir ıssız çölde.
Ülkemi görüyorum nihilin karşı tarihinde
bilmedikleri bir şarkıya eşlik ediyorlar.

3/

İmtihan Nehri'nden bahsediyor bize şeyhü'l-ekber
nimet ve belâyla sınanmak
insanlıkla akan bir nehirdir, diyor, bir fitne
nehir gibi akan bir fitne bu aslında
kabarın, evleri basan bir fitne, taşkın bir su.
Yükselen bir nehir, bentlerini söken
duvarlarını yıkan bir nehir
evet korkalım, iyice korkalım!
Denetim altına alındığını söylüyor İsrâfil
dizginleri yabancı ellerdeki fitnenin
belli ki yorulmayacak bambaşka bir el var.

4/

İlham Meleği
 her gün Hayat Nehri'ne bir sefer dalar
 nehirden çıktığında kanatlarını çırparak
 silkinir ve nehir suyunun damlacıkları
 müminlerin kalbine inen melekelere dönüşür
 dökülen, etrafa dağılan mürekkep damlaları
 ilim
 irfan
 inanç
 imge
 ilmekleri.

5/

Nimet ve belâyla sınanmak
 ne büyük rahmet.
 Gelsin hadîs-i şerif:
 Belâ, müminin nefsinde
 çocuğunda, malında
 Allah'a kavuşana dek eksik olmaz.
 Sevgiliye kavuşmak
 belâdan azad olmak aslında.
 Uzak'la Yakın arasında akan
 Belâ Nehri.
 Susayanlar suyla sınanır.
 Kanayanlarsa kanar ya
 suya şaraba rakıya viskiye
 herkes susadığınca denenmekte ve demlenmekte.
 Belâ Nehri
 bir bakıma Türkiye.

(2009'da aynı başlıkla açılan şiir dosyasından)

Ali Sali

SİNENİ KAVURAN HAVA

kendi matemine hasret duyarmış insan
matemin dilini bilmediği hâlde
talim de edilemez üstelik bu ahval
yoktur sonu matem

yyip yutar matem ateşi
kavurur göğsündeki havayı
kavrulmuş kasların cevap verir
basıncına havanın
üzüncüne
iliklerine yayılmasın diye
sineni kavuran hava

kendinle taşırırsın sonuçta matemini
musibetlere karşı semaya kalkan ellerin
yas tutmaya fırsatın
yakarmaya
emir vermeye elinin altındakilere
mecal kalmaz

Mehmet Aycı

GÖNDERİLMİYEN 26

Nasıl sevinebilir
Çiçeklerle gömülen bir ölü!

İçinden kitabeler okuyorum
İçimden okuyorum, sessiz
Küçük dediğim aşklar
Heyecanlar, hayaller
Küçük yaramazlıklar
Göz alabildiğine
Gömülü!

Niye gömü arıyorsam, bir defineci gibi
Kitaplarda, dergilerde, sözlüklerde
Geceler, geceler boyu, gözlerim tutuşarak
İçimi okusam ya diyorum içlenerek
Sayfalar, sayfalarca
Kedime sevinerek, kendime acıyarak!

Kendimden biliyorum, benim güzel sevgilim
En zoru, en acıtanı kendini anlamak!

Vural Kaya

GIRTLAĞIMDA BİR KIYMIK VAR SENİ ORADA TUTAN

Bahman Ghobadi'ye

Siren seslerinden kalma bir çağın gizemine sesleniyoruz
Henüz açılmamış ve orada öylece kapanına kısılıp kalmıştır çağ
İkisinin de aşkları, sonra birbirlerinden uzak ve biri ölmüş
Bir çiğ düşmüş toprağın bağrına yolundan saparak, örümcekle ağ
Birkaç zaman birden sahnelenir havsalanın düş soğuşunda
Kesik kesik nefes alan evlerin hırıltılı kaçışlarını hatırla
Hatırladıkça akla gelen ziyandır, iyi hatırla

Orada o zindan zemherilerde seni ayakta tutan şey neydi mesela
Neydi yüzünü görkemsiz mevsimlere gülümseten kirli sakalıyla bir şair
Binlerce kere seni ölüme uğurlayıp geri sana kapısını açan
O şaşılacak dayanma gücü neydi; kaderinle oynanmış tiyatro?
Ruhunu kemiren gecelerin saçlarındaki o ıslaklığını da hatırlar mısınız?
Ya bahara uzanmak için çırpınışlar getiren prematüre doğum?

Bir ses gelir kadim bir tını sanırsın kutsar elleriyle ellerini
Kaybolmuş yeryüzü cesetler arasında aranmaktadır durmadan
Söyle seni bu zamanda kim arar ve ne için?
İnancın tohumlarından yeşeren o kutsal elin sana
Dokunamaması mıdır? Nasıl da hoyrat bakıyorsun aradan geçen yıllara
Bak böyle iyi binlerce kere...

Ey nedenlerin kayıplarını yığınla örten toprak gözlerini aç
Sonra uğurla bizi sevinçle uğurla revan olamadığımız yollara
Uzanalım, tepeleri inleyerek uluyan bir kış manzarası bahşet
Karmaşanın sinematografik ünleyen büyüünden mil çek gözlerine
Başa dönelim o alıntıladığımız başlığa: Gırtlığımızda bir kıymık var
Seni orada tutan, çalıntı bir aşkın kim bakar dünya durdukça
Hava bir hançer su bir hançer ve aşk bir hançer biz hep sınırdı yaşadıkça

İbrahim Yolalan

KORTEJ**sütre alayı**

bunların / çoğu denizden azı dağlardan geldi
 toprakları dik ve taşlıktı
 yağmurdan ve ormancıdan korkardı dedeleri
 şehre gelmezden önce

ş e h i r d e

düğme tutmadı ceketleri / hep düştü
 asfalta-kilitli parkeye-çimentoya

-sayın başkanım

değerli protokol üyeleri

korunaklı ekibimiz sütre gerisine geçmiştir

yağlı ve hımbıl

her an ibanete hazır gönüldaşlarımızın

yüzü gülüyor şimdilik

arz ederim

köpekli birlikler

engin bozkırlar okullar fabrikalar
 çarşılar dükkânlar için / ev içleri için
 taş yontucu arkadaşlar efendim
 muaşeret koyucular / nizam yazıcılar
 yüzleri kırmızı - sesleri boğuk çok zaman
 dikkatli bakılınca görülür dip boyaları

köprüler varsa / onlardan mütevellit vardır
yoksa salonlar şarkılar tiyatronun tozu
yoksa çözülür zincirler
salınır *h a v h a v* lar

-albayım
çok terlemişiniz
birliğinizi mi kaybettiniz
-Ankara radyosu mu
buradan gidilmez ki

trt türkü dinleyicileri

devlet kapılarına gelirse
k o r k a r l a r
bir Neşet Ertaş'ı / bir de Gönül Dağı'nı bilirler

Mehmet Mortaş

AĞIRLIĞINCA

Bir bulutun göz akı
İçimi gösterir ağırlığınca
Al mahallenin oyunlarını
Öykümün sarnıcına
Zihnim bu devri çekmez
Dizlerim dermanında yenilgi var
Yenilgi büyür ağırlığınca anne

Hayallerimi kaldırın
Yüreği ağrıyan çağda
İçimizde büyüyen gariplik
Biz de zannediyoruz ki
Gecenin önünde rüya
Tartılır masalın ağırlığınca

Ayın ondördü düştü yalnızlığa
Dilimde ölü kelimeleri
Hangi ayda büyütsem anne
Ten ve tinin arasında sarkaç
Uzaklaşır yaklaşırken kendime
ömrün boyu kısa
Gölgem bedenimi çekmez ağırlığınca anne